

Κοινωνικο-συναισθηματική Εκπαίδευση

Εύη Μακρή-Μπότσαρη

Η ανάγκη για συναισθηματική εκπαίδευση

- Σήμερα πλέον έχει επικρατήσει η άποψη ότι η γνωστική και η συναισθηματική πτυχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας πρέπει να συνεξετάζονται και να μη διαχωρίζονται.
- Όταν η μάθηση ικανοποιεί και τις συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών, γίνεται αποτελεσματικότερη και το σχολείο γίνεται πηγή κινήτρων για τους μαθητές.

Η ανάγκη για συναισθηματική εκπαίδευση

- ❖ Οι μαθητές εμπλέκονται εύκολα στις διαδικασίες μάθησης και κινητοποιούνται για δράση, όταν το γνωστικό αντικείμενο που τους παρουσιάζεται αξιολογείται από τους ίδιους ως σημαντικό και ενδιαφέρον.
- ❖ Τα άτομα συνήθως αξιολογούν μια δραστηριότητα ως σημαντική και ενδιαφέρουσα, όταν αυτή ικανοποιεί τις βαθιά ριζωμένες μέσα τους ανθρώπινες συναισθηματικές ανάγκες .

Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση

- Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση είναι η διαδικασία μέσω της οποίας τα παιδιά και οι ενήλικες αποκτούν δεξιότητες, υιοθετούν συμπεριφορές και αξίες που είναι απαραίτητες για την απόκτηση της κοινωνικής και συναισθηματικής τους επάρκειας.
- Με τον όρο κοινωνική και συναισθηματική επάρκεια αναφερόμαστε στην ικανότητα κατανόησης, διαχείρισης και έκφρασης των κοινωνικών και συναισθηματικών τομέων της ζωής μας με τρόπους που μας καθιστούν ικανούς να διαχειριζόμαστε με επιτυχία ζητήματα δημιουργίας αποτελεσματικών σχέσεων, επίλυσης καθημερινών προβλημάτων και προσαρμοστικότητας στις πολύπλοκες απαιτήσεις για ανάπτυξη και πρόοδο.

Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση

- Με τον όρο κοινωνική και συναισθηματική μάθηση- επάρκεια αναφερόμαστε :
- Στην ικανότητα κατανόησης, διαχείρισης και έκφρασης των κοινωνικών και συναισθηματικών τομέων της ζωής μας με τρόπους που μας καθιστούν ικανούς να διαχειριζόμαστε με επιτυχία ζητήματα όπως:
 - Δημιουργία αποτελεσματικών σχέσεων
 - Επίλυση καθημερινών προβλημάτων
 - Προσαρμοστικότητα στις πολύπλοκες απαιτήσεις για ανάπτυξη και πρόοδο.

Πλεονεκτήματα της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης

- Οι κοινωνικά και συναισθηματικά επαρκείς μαθητές
 - ❑ Εμφανίζουν λιγότερα προβλήματα συμπεριφοράς
 - ❑ Είναι αποτελεσματικότεροι στη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων και συγκρούσεων.

- ❑ Δημιουργούν και διατηρούν ευκολότερα φιλίες
- ❑ Εμφανίζουν σπάνια συμπτώματα κοινωνικής απομόνωσης και απόσυρσης.

Στόχοι της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης

- ❑ Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν :
- ❑ Τις στάσεις ,τις συμπεριφορές και τις γνώσεις που τους καθιστούν συνολικά υγιείς και επαρκείς στους πιο κάτω σε τομείς:
- ❑ Συναισθηματικούς
- ❑ Κοινωνικούς
- ❑ Ακαδημαϊκούς
- ❑ Ατομικούς

Οι βασικές δεξιότητες της κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης

- Μεταξύ των βασικών δεξιοτήτων του κοινωνικά και συναισθηματικά αποτελεσματικού ατόμου περιλαμβάνονται
 - ❖ Ο αυτοέλεγχος
 - ❖ Η αυτογνωσία
 - ❖ Η αυτοεκτίμηση
 - ❖ Η ενσυναίσθηση
 - ❖ Η συναισθηματική αυτορρύθμιση
 - ❖ Η επίλυση προβλημάτων
 - ❖ Η διαχείριση των συγκρούσεων
 - ❖ Η αυτοπαρατήρηση της συμπεριφοράς,
 - ❖ Η αποτελεσματική διαχείριση των σχέσεων

Ενισχύοντας την κοινωνική και συναισθηματική επάρκεια των μαθητών

Η προαγωγή της κοινωνικής και συναισθηματικής εκπαίδευσης των παιδιών μπορεί να γίνει μέσω ποικιλόμορφων προσπαθειών και σε διάφορα περιβάλλοντα μάθησης όπως :

- Κατά τη διδασκαλία μέσα στην τάξη
- Μέσα από το υποστηρικτικό σχολικό κλίμα
- Μέσα από τη συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες.
- Μέσα από δραστηριότητες εντός και εκτός του επίσημου αναλυτικού προγράμματος,

Ο ρόλος του Σχολείου

- Πολλά σχολεία έχουν αφιερώσει ολοκληρωμένα αναλυτικά προγράμματα (Zeidner et al., 2002) με στόχο να εκπαιδεύσουν τους μαθητές κατά τρόπο ώστε:
 - Να αποκτήσουν κίνητρα για να συμπεριφέρονται με υπευθυνότητα και κατά τρόπο ηθικό στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινωνία.
 - Να αναπτύξουν μια αίσθηση αυτοαξίας και να νιώθουν αποτελεσματικοί στις καθημερινές προκλήσεις.

Ποιος είναι ο ρόλος του Σχολείου;

- ❑ Να αποκτήσουν κοινωνικές δεξιότητες ώστε να αναπτύξουν θετικές σχέσεις με τους συμμαθητές τους και με τους ενήλικες.
- ❑ Να υιοθετούν συμπεριφορές που τους παρέχουν ασφάλεια και προστατεύουν την υγεία τους.
- ❑ Να αποκτήσουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων.
- ❑ Να αποκτήσουν δεξιότητες διαχείρισης των συγκρούσεων

Αναλυτικά προγράμματα για τις Δεξιότητες Ζωής από το Νηπιαγωγείο μέχρι και το Λύκειο

- ❖ Την τελευταία εικοσαετία πολλοί ερευνητές που έχουν ευαισθητοποιηθεί στο χώρο της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης πρότειναν έναν κατάλογο με σχετικές δεξιότητες οι οποίες μπορούν να συμπεριληφθούν στο αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου και να προαγάγουν την κοινωνική και συναισθηματική αγωγή των μαθητών.
- ❖ Έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στις Δεξιότητες Αυτοδιαχείρισης και στις Δεξιότητες για την αξία και εκτίμηση του εαυτού μας.

Δεξιότητες αυτοδιαχείρισης-Παραδείγματα

- ❖ Απρόβλεπτα ευέλικτες στρατηγικές αντίδρασης
- ❖ Διαχειρίσιμα αναλυτικές λύσεις
- ❖ Επέκταση τις συνέπειες
- ❖ Εμπροσθέντα διαχείριση συναισθημάτων
- ❖ Θετική βίωση του μεταφορικού
- ❖ Δεξιότητες επικοινωνιακού προβλήματος
- ❖ Κατάκτηση απλήλθευκτης βελτιωτικότητας
- ❖ Επίσπαση των αρρώσθημάτων
- ❖ Παρόληση ηγετική των πραγμάτων
- ❖ Καθαρίσματα ηγετική και ευέλικτων στόχων

Δεξιότητες για την αξία και εκτίμηση του εαυτού μας-Παραδείγματα

- ❑ Αποδοχή του εαυτού μας
- ❑ Αυτοεκτίμηση
- ❑ Αυτοσεβασμός
- ❑ Αίσθηση ευθύνης
- ❑ Τιμιότητα
- ❑ Δεξιότητες για την αποδοχή των άλλων
- ❑ Εγρήγορση αναφορικά με τις κοινωνικές νόρμες (συμμαθητές- οικογένεια- κοινότητα- κοινωνία)
- ❑ Αποδοχή των ατομικών διαφορών
- ❑ Σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας
- ❑ Μέριμνα ή συμπόνια για τους άλλους
- ❑ Εκτίμηση της βοήθειας και της συνεργασία των άλλων
- ❑ Παρακίνηση για την επίλυση διαπροσωπικών προβλημάτων

Βιβλιογραφία

- Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2007). Ο συναισθηματικό παράγοντας στην εκπαιδευτική διαδικασία και η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση. Στο βιβλίο *Θέματα εισαγωγικής επιμόρφωσης για νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς* (σσ. 132-143). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.